

10.11.2017

§ 82

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esitys kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelualueen perustamiseksi

HEL 2017-005076 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelualueen perustamista. Kivinokan vanha metsä annetaan lahjaksi syntymäpäiviään viettävälle Suomelle "Luontolahjani 100-vuotiaalle" -kampanjassa.

Emma Kari ja 44 muuta kaupunginvaltuutettua ovat allekirjoittaneet 1.2.2017 päivätyn valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Helsinki osallistuu ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön aloittamaan "Luontolahjani 100-vuotiaalle" -kampanjaan. Kampanjassa kannustetaan eri tahoja antamaan 100-vuotta täyttävälle Suomelle lahjaksi luonnonsuojelualueita. Suojelualueet tulee perustaa vuoden 2017 aikana, jolloin perustamispäätökseen tulee maininta, että ne ovat osa itsenäisyyden juhluvuoden kampanjaa. Helsingissä tehdyn aloitteen mukaan suojelualueet liitetään osaksi Helsingin metsäistä suojelualueverkostoa.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti kokouksessaan 15.8.2017, että Helsinki antaa lahjaksi Kivinokan vanhan metsän ja Kallahden matalikon luonnonsuojelualueet. Lisäksi lautakunta kannustaa edistämään Veräjämäen lehtojen suojelua mahdollisimman pikaisella aikataululla.

Kaupunginhallitus päätti 4.9.2017 kehottaa kaupunkiympäristön toimialaa jatkamaan valmistelua rauhoitusesitysten tekemiseksi "Luontolahjani 100-vuotiaalle" -kampanjan edellyttämässä aikataulussa Kivinokan vanhan metsän ja Kallahden matalikon osalta. Lisäksi kaupunginhallitus kannustaa kaupunkiympäristön toimialaa edistämään Veräjämäen lehtojen suojelua mahdollisimman pikaisella aikataululla.

Hakemus luonnonsuojelualueen perustamiseksi

Alueen sijainti

Kivinokan vanha metsä sijaitsee Vanhankaupunginlahden kaakkoisiosassa Kivinokan niemellä. Alue rajautuu etelässä ja lounaassa Kivinokan kesämaja- ja siirtolapuutarha-alueeseen. Lännessä rajana ovat tie ja pallokenttä. Idässä ja pohjoisessa alue rajautuu Vanhankaupungin-

10.11.2017

lahden ja Saunalahden rantaan, ja raja on yhteinen Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueen ja Viikin-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen kanssa.

Luonnonsuojelualueen kartta on liitteenä 1.

Kiinteistötiedot

Kivinokan vanha metsä sijaitsee kahdella kiinteistöllä Kulosaaren kaupunginosassa. Kiinteistöt omistaa Helsingin kaupunki, ja ne ovat Brändö (kiinteistötunnus 91-409-1-1) sekä Brändö Villastad Helsinki (kiinteistötunnus 91-409-1-970).

Alueen pinta-ala on 12,5 hehtaaria.

Lainhuutotodistukset ovat liitteenä 2.

Kaavatiedot

Uudessa yleiskaavassa (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) Kivinokan vanha metsä on virkistys- ja viheraluetta ja kaavan kaupunkiluontoteemakartassa alue on merkitty suojeltavaksi. Kivinokan vanhan metsän alueella ei ole asemakaavaa. Rauhoitettavaksi ehdotettu alue sisältyy Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 kohteisiin.

Luonnonsuojelualueen perustamista on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristö- sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialojen eri yksiköiden kanssa.

Rauhoituksen tarkoitus

Rauhoituksen tarkoituksena on suojella arvokas luonnonmetsä, jossa on paljon kuusilahopuuta. Alueella on poikkeuksellisen rikas lahottajasienilajisto. Rauhoitus turvaa myös lepakko- ja lintulajien elinympäristöjä. Uusi luonnonsuojelualue täydentää Vanhankaupunginlahden Natura- ja luonnonsuojelualueita luoden elinympäristöjä vanhoissa metsissä eläville lajeille ja toimii kahden eri vihersormen osana ylläpitäen ekologisia yhteyksiä.

Luontoarvot

Ekologiset yhteydet

Vanhankaupunginlahdella yhdistyy kaksi Helsingin vihersormeaa, ja Kivinokka on niiden molempien eteläinen päätepiste. Toinen vihersormi ulottuu Kivinokasta Herttoniemen länsiosan ja Hallainvuoren kautta Kivikkoon ja edelleen Vantaalle ja toinen Vanhankaupunginlahden rantametsiä myöten Vantaanjoen suulle ja jokikäytävää pitkin edelleen

10.11.2017

Helsingin pohjoisosiin ja joenvarren pohjoisempiin kuntiin. Kivinokalla on yhdessä muun Vanhankaupunginlahden kanssa tärkeä merkitys vihersormien yhdistäjänä ja ekologisten yhteyksien päätealueena.

Kasvillisuus

Kivinokan vanha metsä täydentää viereistä Natura- ja luonnonsuojelualetta metsäisten luontotyyppien osalta luoden elinympäristöjä erityisesti vanhoja metsiä tarvitseville lajeille. Kivinokalle luonteenomaisia ovat vanhat kuusikot, joiden puusto on yli 90 vuoden ikäistä. Lahopuun määrä vaihtelee välillä 5-25 m³ / ha, joten parhaimmillaan lahopuuta on melko runsaasti. (Vertailuna todettakoon, että Suomessa on luonnonsuojelualueilla lahopuuta keskimäärin 12,7 m³ / ha ja luonnontilaisissa metsissä 60-120 m³ / ha.) Kivinokan lahopuusta suurin osa on pystypuuta, ja lahon maapuun määrä on vasta lisääntymässä. Kivinokan vanhojen kuusikoiden yleisimmät kasvillisuustyypit ovat tuore ja lehtomainen kangas.

Vanhojen kuusikankaiden lisäksi Kivinokassa on erilaisia lehtoja. Kasvistollisesti arvokkain on koillisosan notkelmassa sijaitseva hiirenporras-isoalvejuurityypin lehto. Alue on II-arvoluokan kasvillisuuskohte Helsingissä.

Kivinokan vanhan metsän eteläosassa on kaksi suota. Itäisempi on noin 50 m läpimitaltaan oleva avosuo, jota kutsutaan Kivinokan nevaksi. Kasvillisuustyyppiltään alue on luhtainen saraneva ja kuuluu II-arvoluokan kasvillisuuskohteisiin Helsingissä. Läntisempi kuvio on ruoho- ja heinäkorpi.

Kivinokan vanhan metsän kuusikot täyttävät EU:n luontodirektiivin luonnonmetsät-luontotyyppien kriteerit. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat myös alueen lehdot ja suot. Luontodirektiivin luontotyyppit ovat vaarassa hävitä tai niiden esiintymisalue on luontaisesti hyvin pieni koko EU:n alueella. Luonnonmetsät on suuren häviämiskaavan vuoksi määritelty ensisijaisesti suojeltavaksi luontotyyppiksi.

Lahottajasienet

Kivinokan vanhan metsän lahottajasienilajisto on poikkeuksellisen monipuolinen. Alueelta on löydetty 75 kääpä- sekä 108 orvakka- ja orakaslajia. Määrä on suurimpia Suomessa tutkittuja ja yhdeltä paikalta löytyneitä. Kivinokan vanha metsä on erityisen tärkeä kuusella elävien kääpien ja orvakoiden elinympäristö, mutta alueella viihtyy myös männyllä ja lehtipuilla kasvavia lajeja.

10.11.2017

Kivinokan erityisharvinaisuus on erittäin uhanalainen paksukuorikäppä, jolla on koko Suomessa alle kymmenen löytöpaikkaa. Kivinokassa kasvaa myös useita alueellisesti uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja sekä 43 indikaattori- eli ilmentäjälajia, jotka kuvaavat luonnontilaista metsää. Kivinokassa kasvavien indikaattorilajien määrä on poikkeuksellisen suuri.

Vaateliaan, kuusella elävän lajiston levittäytyminen Kivinokkaan vaikuttaa olevan käynnissä, sillä yli puolet uhanalaisista tai silmälläpidettävisistä kuusella elävistä lajeista on löydetty paikalta vasta syksyllä 2011 tai sen jälkeen.

Linnusto

Kivinokka kuuluu linnustollisesti arvokkaimpiin, I-luokan kohteisiin Helsingissä. Suojelluksi ehdotettavalla alueella pesii useita huomionarvoisia vanhan havumetsän lajeja. Lisäksi alueella ruokailee tai vieraillee silmälläpidettäviä tai uhanalaisia lajeja, kuten useana vuonna tavattu valkoselkätikka.

Lepakot

Perustettavan luonnonsuojelualueen luoteisosa kuuluu Kivinokan I-luokan lepakkoalueeseen ja muu osa Kivinokan itäosan II-luokan alueeseen Helsingissä. Alueilta on tavattu viisi eri lepakkolajia, joista erityisesti viiksisiipat viihtyvät valaisemattomassa, vanhassa kuusikossa. Kivinokan alueella elää uhanalainen pikkulepakko. Kaikki lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Geologiset muodostumat

Kivinokan vanhan metsän keskiosassa olevassa kalliorinteessä on kaksi hiidenkirnua. Hiidenkirnuja on joidenkin tietojen mukaan neljä, mutta todennäköisesti kaksi pienintä on kasvanut umpeen tai peittynyt kärkeellä eikä niitä ole toistaiseksi löydetty.

Merkitys virkistysalueena

Kivinokan vanha metsä on hyvin merkittävä virkistysalue lähialueiden asukkaille. Alueelle tullaan ulkoilemaan myös muualta. Käyttäjiltä saadun palautteen mukaan alueelle tullaan nauttimaan vanhan, satumaisen metsän tunnelmasta ja aidosta metsästä, joiden toivotaan myös säilyvän. Vanha metsä on tärkein ulkoilijoita ja luontoharrastajia alueelle houkutteleva tekijä.

Kivinokan vanhan metsän länsiosassa on Helsingin ensimmäinen esteetön luontopolku, jota kutsutaan Puumerkkipoluksi. Polun varrella on pistekirjoituksella tehtyjä opastauluja ja kohokuvia, joten se sopii myös näkövammaisille. Luontopolku päättyy Vanhankaupunginlahden rantaan katselulavalle.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Kivinokan vanhan metsän alueelle on tekeillä hoito- ja käyttösuunnitelma, joka valmistuu talven 2017-2018 aikana. Koska luonnonsuojelualan perustamisen aikataulu on kiireinen, rauhoitus laitetaan poikkeuksellisesti vireille ennen hoito- ja käyttösuunnitelman valmistumista. Hoito- ja käyttösuunnitelma tuodaan ympäristö- ja lupajaoston käsiteltäväksi ja sille haetaan ELY-keskuksen hyväksyntää heti sen valmistuttua.

Rauhoitusmääräykset

1 Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen;
- maa-aineksien, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen;
- puiden, pensaiden tai muiden kasvien ja niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen;
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen ja niiden pesien häviäminen sekä selkärangattomien eläinten pyydystäminen ja kerääminen;
- tulenteke, telttailu ja muu leirytyminen;
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen.

2 Liikkumisrajoitukset

Alueella on kielletty:

- moottoriajoneuvolla liikkuminen lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista;
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen.

3 Alueella on sallittu:

10.11.2017

- marjastus ja sienestys;
- vaaralliseksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskoh-
tainen poistaminen siten, että puut ja oksat jätetään pääsääntöisesti la-
hopuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen sopivalle paikalle;
- toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa tarkemmin osoite-
tulla tavalla.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Alueelle laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka Uudenmaan ELY-
keskus vahvistaa.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

Edellä olevista määräyksistä saa Uudenmaan ELY-keskuksen luvalla
poiketa, jos se on luonnonsuojelualueen hoidon, käytön tai tutkimuksen
kannalta perusteltua.

Korvausmenettely

Hakija ei vaadi luonnonsuojelulain mukaista korvausta rauhoituksen ai-
heuttamasta taloudellisesta haitasta.

Rauhoituksen merkitseminen maastoon

Hakija merkitsee luonnonsuojelualueen rajat maastoon.

Hakijan ehdotus luonnonsuojelualueen nimeksi

Kivinokan vanha metsä

Kivinokka täyttää luonnonsuojelualueen perustamisen kriteerit, koska
alueella on uhanalaisia ja harvinaisia eliölajeja ja luontotyyppisiä, joiden
suojelutason säilyttämistä alueen perustaminen parantaa. Helsingissä
alue ylläpitää ekologisia yhteyksiä ja on osa metsäverkostoa.

Lausunnot

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti

15.9.2017 pyytää lausuntoja Kivinokan vanhan metsän luonnonsuoje-
lualueen perustamisesta. Lausuntopyyntöt lähetettiin Helsingin kau-
pungin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle, Helsingin kaupungino-
sayhdistykset ry Helka:lle, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry Hel-
sy:lle, Helsingin Ponnistus r.y.:lle, Helsingin Seudun Lintutieteellinen

10.11.2017

Yhdistys Tringa ry:lle, Helsingin yhteisjärjestö JHL ry:lle, Herttoniemen Siirtolapuutarha ry:lle, Herttoniemi-seura ry:lle ja Kivinokkalaiset ry:lle.

Määräaikaan 16.10.2017 mennessä ympäristö- ja lupajaosto sai 7 lausuntoa.

Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa luonnonsuojelualueen perustamista. Lautakunta katsoo, että hoito- ja käyttösuunnitelman määräyksissä tulee huomioida virkistyskäyttö ja turvata ulkoilumahdollisuudet, koska alue sijaitsee asutuksen lähellä, on eri käyttäjäryhmien runsaasti käyttämä ja perustamisesitystä viedään eteenpäin ”Luontolahjani 100vuotiaalle” –kampanjan edellyttämässä nopeassa aikataulussa.

Lautakunta toteaa lisäksi, että ”ympäristökasvatus- ja retkitoiminnassa on havaittu nuorten luontosuhteen heikkenemistä; luonnossa ei osata tai uskalleta liikkua. Kaikilla nuorilla ei ole mahdollista saada hyviä luontokokemuksia esimerkiksi kesämökkeillen ja tämä on huolestuttavaa, koska hyvä luontosuhde on tärkeä osa ympäristövastuulliseksi kansalaiseksi kasvua. Uusimmissa tutkimuksissa on myös havaittu mm. metsäisessä luonnossa oleskelun vaikuttavan positiivisesti terveyteen, sekä psyykkiseen että fyysiseen. On tärkeää, että nuorilla on mahdollisuuksia omatoimisesti tai ohjatusti saada näitä terveyshyötyjä luonnosta. Tästä syystä luonnonsuojelualueiden tulee olla kaupungissa, julkisella liikenteellä saavutettavissa”.

Esittelijä toteaa, että Kivinokan vanhan metsän hoitoa ja käyttöä suunnitellaan myös virkistystä ja ulkoilua ajatellen. Vanhan metsän tunnelman säilyttäminen ja siitä nauttiminen on tullut voimakkaasti esiin aluetta käyttävien ihmisten kommentoissa koko rauhoitusprosessin ajan. Alueelle on tekeillä hoito- ja käyttösuunnitelma, josta pyydetään lausuntoja heti luonnoksen valmistuttua. Kivinokan vanha metsä on myös sellainen tiiviin kaupunkirakenteen lomassa sijaitseva luonnonsuojelualue, jonne on helppo tulla sekä kävellen, pyörällä että julkisilla liikennevälineillä.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry Helsy:n lausunto

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys pitää Kivinokan vanhaa metsää luonnoltaan merkittävänä ja on tyytyväinen suojeluesitykseen. Alueen arvoa korostaa sen asema osana laajempaa Vanhankaupunginlahden ympäristön kokonaisuutta.

Rauhoitusmääräyksissä yhdistys kiinnittää huomiota kohtaan, jossa sallitaan ”vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtai-

10.11.2017

nen poistaminen”. Yhdistys pyytää, että mainitut puut jätetään alueelle maalahopuiksi joko kaatokohdalle tai siirretään sopivampaan paikkaan. Yhdistys pitää tärkeänä, että myöhemmin vahvistettavassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa varmistetaan alueen luontoarvojen säilyminen.

Esittelijä kiittää aiheellisesta tarkennuksesta rauhoitusmääräyksiin. Puiden ja niiden oksien poistamista koskevaan kohtaan on tehty täsmennys, jossa todetaan, että poistetut puut ja oksat tulee pääsääntöisesti jättää lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen sopivalle paikalle.

Hoito- ja käyttösuunnitelman avulla pyritään turvaamaan alueen luontoarvojen säilyminen ja jopa parantuminen. Suunnitelman luonnoksesta pyydetään lausuntoja heti sen valmistuttua.

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry:n lausunto

Tringa ry toteaa, että uuden suojelualueen perustaminen tukee kaupungin metsäisten alueiden luonto- ja linnustoarvoja. Lisäksi Kivinokka kuuluu Vanhankaupunginlahden ekologiseen kokonaisuuteen.

Tringan mukaan esitetyt suojelumääräykset turvaavat ja edistävät alueen luontoarvoja. Määräyksiin tulisi kuitenkin lisätä maastopyöräilykielto, sillä pyöräily kuluttaa kosteaa ja herkkää maaperää. Lisäksi vaaralliseksi arvioitujen puiden ja niiden oksien poistamista koskeva määräys tulisi kirjata siten, että se velvoittaa jättämään kaadetut puut metsään.

Esittelijä toteaa, että luonnonsuojelulain 18 §:n mukaan luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksissä voidaan kieltää tai rajoittaa liikkumista, jos eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sellaista vaatii. Tällä hetkellä ei voida osoittaa, että maastopyöräily aiheuttaisi alueelle sellaista haittaa, että kasvillisuuden tai eläimistön säilyminen vaarantuisi. Tilanetta tulee kuitenkin seurata ja puuttua siihen, jos aihetta ilmenee. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa pyritään ensisijaisesti ohjaamaan alueen käyttöä siten, että herkimmät ja arvokkaimmat luontoalueet jäävät kulkureittien ulkopuolelle. Kivinokassa pyritään kulkureitit merkitsemään selvemmin ja parantamaan opasteita. Mikäli muut keinot eivät auta, rauhoitusmääräyksiin voidaan tehdä kieltoja, joiden noudattamista ei kuitenkaan pystytä kattavasti valvomaan.

Vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien poistamista koskevaan määräykseen on lisätty tarkennus, jonka mukaan poistettava puuainees tulee pääsääntöisesti jättää lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen.

Helsingin yhteisjärjestö JHL ry:n lausunto

10.11.2017

Helsingin yhteisjärjestö JHL näkee Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelualueen perustamisen hyvänä asiana. Järjestö toivoo, että alueen suojelumahdollisuuksia kehitetään jatkossakin.

Luonnonsuojelumahdollisuuksien kehittämisestä esittelijä lausuu, että Kivinokan niemellä on arvokasta luontoa myös luonnonsuojelualueen ulkopuolella. Niemeltä on havaintoja mm. uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lintulajeista ja käävistä. Lisäksi Kivinokan niemi on arvokasta lepakkoaluetta. Kaikki lepakot ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Näiden lajien esiintyminen tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa myös luonnonsuojelualueen ulkopuolella.

Herttoniemen siirtolapuutarhayhdistys ry:n lausunto

Herttoniemen siirtolapuutarhayhdistys ry kannattaa lämpimästi Kivinokan vanhan metsän suojelualueen perustamista.

Esittelijä kiittää yhdistystä kannanotosta.

Herttoniemi-seura ry:n lausunto

Herttoniemi-seura tervehtii tyytyväisyydellä suunnitelmia perustaa Kivinokan vanhasta metsästä suojelualue. Perusteet suojelualueelle ovat erittäin vahvat.

Herttoniemi-seura esittää suojelualueen rajauksen laajentamista kaakoisosan korkealle kalliolle. Lisäksi suojelualueen tulee ulottua merenrantaa saakka, jolloin muodostuu yhtenäinen alue Viikin-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen kanssa.

Herttoniemi-seura on tyytyväinen siitä, että suojelua kiirehditään. Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistuminen rauhoitus päätöksen jälkeen ei ole ongelma, kunhan siitä ei seuraa suojelun tason heikkenemistä. Myöskään rajaus ei saa pienentyä kiirehtimisen takia, ja rajauksen tulee olla laajennettavissa viimeistään hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Ehdotukset rauhoitusmääräyksiksi vaikuttavat perustelluilta ja hyviltä. Moottoriajoneuvolla ajamisen suhteen riittäisi kuitenkin todeta, että se on kiellettyä. Luontoalueiden hoidossa tulee käyttää menetelmiä, jotka eivät jätä jälkiä luontoon. Tarvikkeita on mahdollisuus kuljettaa metsään vaikkapa kantamalla tai hevosella. Kustannusten minimointi ei saa olla ratkaiseva tekijä, vaan luonnon säilyminen.

Sallitun toiminnan kohdalla tulee määritellä, että edes vaarallisiksi arvioituja puita ei kuljeteta suojelualueelta pois, vaan ne tulee jättää la-

10.11.2017

hopuiksi. Lahopuiden avulla on mahdollista ohjata kulkua niin, että epäviralliset polut eivät houkuttele kulkijoita. Reittien kosteisiin kohtiin on myös syytä rakentaa pitkospuut, jotta polut eivät lähde leviämään.

Esittelijä toteaa, että Helsingin kaupunki on vuokrannut luonnonsuojelun alueen kaakkoisosassa olevan kallion Herttoniemen siirtolapuutarhayhdistykselle. Tässä vaiheessa vuokratkauden ollessa kesken ei ryhdytä purkamaan vuokrasopimusta. Vaikka kallioalue on komea, sillä ei tällä hetkellä tiedetä olevan niin suuria luontoarvoja, että se tulisi ehdottomasti liittää luonnonsuojelun alueeseen.

Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelun alue on rajattu siten, että raja on yhtenevä Viikin-Vanhankaupunginlahden ja Saunalahden luonnonsuojelun alueiden kanssa. Kaikissa kartoissa tämänhetkinen luonnonsuojelun ohjelmassa 2015-2024 oleva Kivinokan vanhan metsän raja ja olemassa olevien luonnonsuojelun alueiden raja eivät kuitenkaan ole yhtenevät. Tämä johtuu kartanpiirtämiseen liittyvistä seikoista. Eri aikoina ja eri yhteyksissä kartoja on piirretty eri tarkkuuksilla. Luonnonsuojelun alueita perustettaessa tarkoituksena on kuitenkin, että kaikissa kartoissa rajat olisivat yhtenevät eikä väliin jäisi luonnonsuojelun alueisiin kuulumattomia kohtia.

Luonnonsuojelun alueen hoitotöistä suuri osa pystytään tekemään siten, että alueella ei tarvitse ajaa koneilla. Jotkut hoitoon ja rakentamiseen liittyvät tarvikkeet ovat kuitenkin niin painavia tai suuria, että niiden kuljettaminen kantamalla on työsuojelluista syistä kielletty. Hevosta on mahdollisuus käyttää, mutta se on konetyötä kalliimpaa. Hoitoon käytävissä oleva raha määritetään aina töiden tilaamisen yhteydessä, joten sitä ei pysty tässä yhteydessä vahvistamaan. Nykyiset työkoneet ovat niin pieniä, että rengasväli verrattuna hevostyön rengasväliin tai reeni jalaksiin ei ole paljoakaan suurempi. Kaikki hoitotyöt pyritään tekemään pakkaskaudella ja olemassa olevia reittejä käyttäen. Luonnonsuojelun alueiden hoitotyöt suunnitellaan siten, että vaurioita syntyisi mahdollisimman vähän.

Vaarallisiksi arvioitujen puiden ja oksien poistoa koskevaa rauhoitusmääräystä on tarkennettu siten, että puuainesta jätetään pääsääntöisesti lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen.

Valmisteilla olevassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa on määritelty maaston kohtia, joissa tarvitaan pitkospuuta kulumisen estämiseksi. Hoito- ja käyttösuunnitelman luonnosta on mahdollista kommentoida sen valmistuttua.

Kivinokkalaiset ry:n lausunto

10.11.2017

Kivinokkalaiset ry puoltaa Kivinokan vanhan metsän suojelua ja pitää suunnitelmaa hyvänä. Yhdistys toteaa, että Helsingin kaupunki suunnittelei alueen suojelua jo vuonna 2015 ja laati Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:n Esa Lammin johdolla hoito- ja käyttösuunnitelman. Kivinokkalaiset pitää hoito- ja käyttösuunnitelmaa edelleen erinomaisena pohjana, kun vanhan metsän suojelua ja jatkokäyttöä suunnitellaan.

Esittelijä lausuu, että Kivinokan vanhan metsän hoito- ja käyttösuunnitelmaksi tulee Enviro Oy:n valmistelema suunnitelma, jota tehtiin yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Suunnitelman viimeistely on kesken ja siitä pyydetään lausuntoja, kun luonnos on valmis.

Esittelijä

vs. yksikön päällikkö
Jari-Pekka Pääkkönen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite_1_Kartta.pdf
- 2 Liite_2_Lainhuutotodistukset.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry Helsy

Helsingin Ponnistus r.y.

Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry

Otteen liitteet

Liite 1

Liite 2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

10.11.2017

Helsingin yhteisjärjestö JHL ry.	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Herttoniemen siirtolapuutarha ry	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Herttoniemi-seura ry.	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Kivinokkalaiset ry.	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. yksikön päällikkö
Jari-Pekka Pääkkönen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite_1_Kartta.pdf
- 2 Liite_2_Lainhuutotodistukset.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka

Otteen liitteet

Liite 1
Liite 2
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai

10.11.2017

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry Helsy	täytäntöönpano Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Helsingin Ponnistus r.y.	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Helsingin yhteisjärjestö JHL ry.	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Herttoniemen siirtolapuutarha ry	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Herttoniemi-seura ry.	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Kivinokkalaiset ry.	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	Liite 1 Liite 2 Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 03.10.2017 § 51

HEL 2017-005076 T 11 01 04

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

10.11.2017

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelualueen perustamisesityksen hyväksymistä esitetyn rajauksen mukaisesti.

Lautakunta katsoo, että Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan määräyksissä tulee virkistyskäyttö huomioida ja alueen ulkoilumahdollisuuden turvata, koska Kivinokan keskeisesti ja lähellä asuntoalueita sijaitseva alue on eri käyttäjäryhmien runsaasti käyttämä ulkoilu- ja virkistysalue ja koska luonnonsuojelualueen perustamisesitystä viedään eteenpäin ”Luontolahjani 100-vuotiaalle” -kampanjan edellyttämässä nopeassa aikataulussa.

Toimialan ympäristökasvatus- ja retkitoiminnassa on havaittu nuorten luontosuhteen heikkenemistä; luonnossa ei osata tai uskalleta liikkua. Kaikilla nuorilla ei ole mahdollista saada hyviä luontokokemuksia esimerkiksi kesämökkeillen ja tämä on huolestuttavaa, koska hyvä luontosuhde on tärkeä osa ympäristövastuulliseksi kansalaiseksi kasvua. Uusimmissa tutkimuksissa on myös havaittu mm. metsäisessä luonnossa oleskelun vaikuttavan positiivisesti terveyteen; sekä psyykkiseen että fyysiseen. On tärkeää, että nuorilla on mahdollisuuksia omatoimisesti tai ohjatusti saada näitä terveyshyötyjä luonnosta. Tästä syystä luonnonsuojelualueiden tulee olla kaupungissa, julkisella liikenteellä saavutettavissa.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Hannu Airola, projektipäällikkö, puhelin: 310 87743
hannu.airola(a)hel.fi
Susanne Österlund-Toivonen, toiminnanjohtaja, puhelin: 310 89125
susanne.osterlund-toivonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 15.09.2017 § 36

HEL 2017-005076 T 11 01 04

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti lähettää lausunnon antamista varten esityksen Kivinokan vanhan metsän luonnonsuojelualueen perustamisesta seuraaville tahoille:

Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry Helsy, Helsingin Ponnistus r.y., Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yh-

10.11.2017

distys Tringa ry, Helsingin yhteisjärjestö JHL ry, Herttoniemen Siirtola-
puutarha ry, Herttoniemi-seura ry ja Kivinokkalaiset ry.

Lausunto pyydetään antamaan maanantaihin 16.10.2017 klo 9 men-
nessä osoitteeseen Helsingin kaupungin kirjaamo, Kaupunkiympäristö-
lautakunnan ympäristö- ja lupajaosto, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUN-
PUNKI tai helsinki.kirjaamo@hel.fi.

Emma Kari ja 44 muuta kaupunginvaltuutettua ovat allekirjoittaneet
1.2.2017 päivätyn valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Helsinki osal-
listuu ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön aloit-
tamaan "Luontolahjani 100-vuotiaalle" -kampanjaan. Kampanjassa
kannustetaan eri tahoja antamaan 100-vuotta täyttävälle Suomelle lah-
jaksi luonnonsuojelualueita. Suojelualueet tulee perustaa vuoden 2017
aikana, jolloin perustamispäätökseen tulee maininta, että ne ovat osa
itsenäisyyden juhluvuoden kampanjaa. Helsingissä tehdyn aloitteen
mukaan suojelualueet liitetään osaksi Helsingin metsäistä suojelualue-
verkostoa.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti kokouksessaan 15.8.2017, että
Helsinki antaa lahjaksi Kivinokan vanhan metsän ja Kallahden matali-
kon luonnonsuojelualueet. Lisäksi lautakunta kannustaa edistämään
Veräjämäen metsien suojelua mahdollisimman pikaisella aikataululla.

Kaupunginhallitus päätti 4.9.2017 kehottaa kaupunkiympäristön toimia-
laa jatkamaan valmistelua rauhoitusesitysten tekemiseksi "Luontolah-
jani 100-vuotiaalle" -kampanjan edellyttämässä aikataulussa Kivinokan
vanhan metsän ja Kallahden matalikon osalta.

Tämän lisäksi kaupunginhallitus kannustaa kaupunkiympäristön toimia-
laa edistämään Veräjämäen lehtojen suojelua mahdollisimman pikai-
sella aikataululla.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi